

TÜRKİYE'DEKİ MÜZİK KURUMLARI MEZUNLARININ İŞLEVLERİ VE SORUNLARI

¹ Prof. Kadir KARKIN

*1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

1- GİRİŞ

Müzik; psikolojik rahatlama, dinlenme, eğlenme, düşünebilme, yaratabilme, üretebilme, anlatabilme açılarından bir gereksinimdir.

Temel bilimler ve sosyal bilimler in tüm dallarında ilkçağdan günümüze değin gelişerek değişimler yaşanmakta yeni, yeni metotlarla buluşlar gerçekleştirilmektedir. Değişimlerle birlikte gelişmelerin, metotların, yöntemlerin yeni buluşların oluşabilmesi için eğitim kurumlarına gereksinim duyulmuştur.

Temel bilimler ile sosyal bilimlerin dallarında olduğu gibi sanat ve sanatın bir kolu olan müzikte de gelişim ve değişimler yaşanmış, bu nedenle müzik kurumlarına gereksinim duyulmuştur. Müziğin tarihçesi incelendiğinde, müzik, günümüzde hangi kurumlarda geliştirilmiş, yeni yöntemlerle, metotlarla hangi ustalarca günümüze değin getirilmiş olduğunu görürüz.

Ülkemizde Cumhuriyet dönemi öncesinde, müziğin kurumlaşması yönünde yapılan atılımlar, Cumhuriyet dönemi başlangıcında da, büyük Önder Atatürk'ün desteği ve isteği ile hız kazanmış, konservatuvar ve Musiki Muallim Mektebi kurulmuştur. Özellikle Türk Halk Müziğimizin geliştirilmesi amacıyla, A.Adnan Saygun, Halil Bedii Yönetken, Muzaffer Sarısözen, Bella Bartok gibi büyük ustalar Türkiye'yi il il, köy köy dolaşarak derlemeler yapmışlar, bulguları ve bulguların değerlendirilmesi yönüyle kongreler düzenlemişlerdir. Bu bağlamda gelişmeler hız kazanmış, uluslar arası müzik tanıtılmış ve bu gelişmeye paralel olarak zaman içerisinde ülkemizde de uluslararası standartta yeni çağdaş müzik kurumlarının oluşturulmasına gereksinim duyulmuştur.

2. DEVLET KONSERVATUVARLARI

Özellikle Cumhuriyet döneminden sonra, yurt dışına öğrenim için gönderilen sanatçılarımız ile yurt dışından getirilen yabancı sanatçıların desteği ve özverili çabaları sonucu konservatuvarlarımızın değişik bölümlerinde öğrenciler yetiştirilmeye başlanmıştır. Günümüze değin konservatuvarlarımızın öğretim programlarına koşut olarak, devlet opera ve baleleri, opera orkestraları, senfoni orkestraları, oda orkestraları kurulmuş ve konservatuvar mezunu öğrencilere uygulama ve iş ortamı oluşturulmuştur. Giderek özel sektörlere bağlı oda orkestraları ve korolar kurulmuş, buralarda da ağırlıklı olarak konservatuvar mezunu öğrenciler görev almışlardır.

Konservatuvar programlarında özellikle opera ve orkestralara sanatçı yetiştirecek bölümlerin yanısıra kompozisyon bölümleri de besteci yetiştirmeyi amaçlar.

Ses'e ve çalgıya yönelik yetişen sanatçılarımız ulusal ve uluslararası düzlemde seslerini duyurmuşlar, beğeni kazanarak ülkemizi temsil etmişlerdir.

Yaşamımızın her boyutunda "üreten", "tüketen" ve üretici ile tüketici arasında bir "ara" eleman vardır. Tüketici ne bulursa en iyisini seçer tüketir. Buradan hareketle, sosyolojik bağlamda değerlendirdiğimizde; Cumhuriyet döneminden buyana ülkemiz insanların kültürel, sosyolojik ve psikolojik özellikleri dikkate alınarak eserler üretme, aktarma beğeni düzeylerini geliştirme çabasının olmadığı, olduysa da uygun programlar yapılmadığı bilinmektedir.

Konservatuvarlarımızın yetiştirdiği besteci ve diğer sanatçılarımızın uluslararası sanat düzleminde gösterdiği olumlu performansın yanısıra, halkımıza ulaşacak programlarla, halkın beğeni düzeyini geliştirici yaklaşımlar sergilemeleri de olumlu olurdu. Bu bağlamda bestecilerin özellikle orkestra ve koro şeflerinin oluşturduğu programlar büyük önem taşımaktadır.

3. MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMLERİ

Müzik eğitimi yoluyla, düşünebilen, paylaşımcı, hoşgörülü, kendine güvenen, daha güzeli arayabilen birey ve bireyler yetiştirerek, ülkemizde olumlu sonuçlar alan kuşak yetiştirmek amaçlanmıştır. 1948,1968 ve 1994 müzik öğretim ve eğitim programlarında, müzik eğitimcilerinin ulaşılması hedeflenenler belirlenmiştir. Bu hedefler 1994 programında güncelleştirilerek bilimsel bağlamda ortaya konmuştur.

¹ Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı

Ancak son yıllarda öğrenciliği sırasında keman konçertoları, sonatları ve ileri düzeyde keman etütleri çalan mezunların, görevli olduğu okulda sınıfa kemanıyla gitmediği, okul şarkılarında bile gitarıyla yada başka çalgısıyla öğrencilerinin karşısına çıkmadığı bilinmektedir.

Özgüveni geliştirici, kendine güvenen sorumluluk bilinci taşıyan, güzeli arayan bir kuşak yetiştirilmesinde görevli müzik eğitimcisi, program çerçevesinde arayıcı, inceleyici, hedef ve hedef davranışlarını belirleyici müzik eğitimcilerine gereksinim olduğu inancındayım.

4. GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİ

Tüm ülkelerde ve ülkemizde iki eğitim türü vardır. Unlardan biri çocuk eğitimi, diğeri yetişkinler eğitimidir. Çocuk eğitimi yoluyla kuşak yetiştirme görevlerinden biri müzik eğitimcilerinin omuzundadır. Sanatsal üreticiler ve üretilenlerin kitlelere ulaştırmasında konservatuvar programlarından yetişen sanatçıların omuzlarındadır. Bu da Besteci ve koro-orkestra şeflerinin oluşturdukları programlarla ilintilidir.

Tüm bunların yanısıra sanatsal araştırmalar, bu araştırmaların değerlendirilmeleri ve halkın aydınlatılması için ayrı bir çaba gerekmektedir. Ayrıca, teknolojiden de yararlanılarak tiyatro müziği, film müziği, reklam müziği, jenerik müzik alanlarında seçici olunması gerekir. Halkın beğeni düzeyini geliştirme görevi ile, sanatsal araştırmacılık ve teknolojik iletişim alanında elemanlar yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu görev de Güzel Sanatlar Fakülteleri müzik bölümleri mezunlarının omuzlarında olmalıdır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5-1. Konservatuvarlarımız , uluslararası sanat düzleminde beğenilen sanatçılar yetiştirmektedir. Ancak, mezunların bir kısmı kadro bulup opera, koro ve orkestralarda görev yaparken, çoğu caz ve popüler müzik alanında gruplar oluşturmaktadırlar.

Gerek sanatsal üretim alanında gerekse üretilenlerin halkla bütünleştiricilik alanında, halkın beğeni düzeyi dikkate alınarak programlar oluşturulmalı, özellikle konservatuvar kompozisyon bölümlerinde popüler müzik alanına da titizlikle yer verilmeli, halka nitelikli eserler götürülmelidir. Sanatsal bağlamda, popüler müzik alanlarında halkla bütünleşmek amaçlansa ve bu gerçekleştirilseydi;

5-1-1. Günümüzde basın ve televizyonlarda izlediğimiz popstar yarışmalarındaki olumsuzluklar gündemde olmayacaktı.

5-1-2. O güzelim halk türkülerimiz bozularak yeni şarkıların içinde yer almayacaktı.

5-1-3. Ekmek tüketir gibi tüketilen yeni şarkılar ve kendilerini sanatçı sayan zanaatçılar olmayacak ve tüketilmeyecekti.

5-1-4. Müziğin bireylere ve toplumlara bir çok alanda etkili olduğu psikolojik ve sosyolojik bağlamda değerlendirildiği gözönüne alınarak arabesk toplumdaki arabesk müziğin doğduğunu değil, arabesk müzikten arabesk toplum oluştuğunu görüyor ve yaşıyoruz.

Tüm bu olumsuzlukları dikkate alarak, konservatuvarlarımızın, programlarını yeniden değerlendirmesi ve hedefler belirlemesi gerekmektedir.

5-2. Müzik öğretmenliği bölümlerimizde yetişen müzik eğitimcilerimiz, müziği bir eğitim aracı olarak düşünüp çocuklarımızı ve gençlerimizi, düşünen, sevebilen , paylaşabilen, kendine güvenen, sorgulayabilen insanlar olarak yetiştirilmeli.

Küçük çocuğun bile günümüz popüler müziğe ilgi duyduğu ve taklit ettiği gözardı edilmemeli.

Bu bağlamda eğitim müziği bestecilerimiz ürettikleri şarkıların özelliklerini dikkate almalı. Müzik eğitimcilerimizin elinde bol kaynak olmalı. Çocuklarımızın ve gençlerimizin, yurtsever, paylaşabilen, kültürlü bir toplum oluşturacağı unutulmamalı.

5-3-1. Güzel sanatlar Fakülteleri müzik bölümleri müzik bilimleri anabilim dallarının programlarında, sese, çalgıya ve müzik kültürüne yönelik programların yanısıra uzun çabalarla derlenmiş türkülerimizin değerlendirilmesi, halkımızın sanatsal gereksinimlerinin araştırılması ve basın yayın aracılığıyla halka ulaştırılması, halkın beğeni düzeyini geliştirici radyo - televizyon programlarının oluşturulması konuları dikkate alınmalı. Bu programlardan mezun öğrencileri sorumlulukları belirlenmelidir.

5-3-2. Güzel Sanatlar Fakülteleri müzik bölümleri müzik teknolojisi anabilim dalları programlarında sese, çalgıya ve müzik kültürüne yönelik programların yanısıra; bilgisayar, ses kayıt sistemleri ve diğer ekipmanların kullanımı müziksel açıdan değerlendirilmeli, bu programlardan mezun öğrencilerin, teknolojiyi kullanarak halka olumlu hizmetlerin götürülmesi sağlanmalıdır.